

Lausuntopyyntö 8.5.2024

Lausunto valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelmasta

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelmasta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

SAMOK haluaa huomauttaa, että koulutustason nosto ei ole sama asia kuin osaamistason nosto. Onkin syytä pitää huolta koulutuksen laadusta samalla kun koulutustasoa nostetaan.

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

SAMOK näkee, että suunnitelmassa ja sen linjauksissa on tunnistettu olennaiset asiat. On hyvä, että T&K-rahoitusta kohdennetaan yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa tehtävään perustutkimukseen ja soveltavaan tutkimukseen. T&K-lisärahoituksella sanotaan varmistettavan TKI-osaajien kouluttaminen ja huolehditaan korkeakoulujen perusrahoituksesta. Tämä on hyvä asia, mutta rinnalla on tarve myös korkeakoulujen perusrahoituksen korottamiselle, jotta aidosti saavutettaisiin tavoite, että yksityiselle sektorille kertyy kasvavassa määrin myös korkeimmin koulutettua T&K-henkilöstöä. Korkeimmin kouluttautuneiden määrän nostaminen ei ole mahdollista ilman ylempää ammattikorkeakoulu- tai maisteritutkintoa.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Ei lausuttavaa.

Huomiot suunnitelman kirjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Yhteistyö-osiossa nostetaan esiin ammattikorkeakoulujen potentiaali yhteistyön lisäämiseksi. 2010-luvulla tehdyt rahoituksen leikkaukset vaikuttivat T&K-yhteistyön vähentymiseen ja nyt tavoitteena on saada yhteistyötä paremmaksi. Ratkaisuna

tähän on korkeakoulut, mutta tavoitteen saavuttaminen vaatii rahoituksen suuntaamista myös koulutukseen. Ilman riittävää pohjaa koulutuksesta tutkimuksen teko ei ole mahdollista.

Ammattikorkeakoulu yhteisöissä tavoitteena on, että entistä useampi pk-yritys osallistuu T&K-toimintaan ja investoi siihen. SAMOK on tyytyväinen, että suunnitelmassa nähdään tarve vahvistaa ammattikorkeakoulujen mahdollisuuksia toimia T&K-kumppanina alueensa elinkeinoelämälle. Tämän edistämiseksi suunnitelmassa nähdään Business Finland, mikä vaatii muutoksia nykyiseen.

Rahoitusta halutaan kohdentaa myös julkista tutkimusta tekevien tutkimusorganisaatioiden tutkimushankkeisiin, joilta ei edellytetä välintöntä vientipotentiaalia. Tämä helpottanee tutkimuksen tekoa jatkossa.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

Ei lausuttavaa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

Yhtenä linjauksena on, että lisätään T&K-rahoitusta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloiden T&K-toimintaan uutta tietoa ja osaamista tuottavan kunnianhimoisen tutkimuksen edellytysten vahvistamiseksi.

Perusteluissa mainitaan, että 4% BKT-tavoite voi toteutua vain, jos osaamiseen ja osaajiin panostetaan riittävästi. SAMOK huomauttaa, että tämä koskee opiskelijoita, jotka ovat osaajia ja joita ilman T&K-osaajien määrän kasvaminen ei ole mahdollista. Tutkimuksen ja osaamisen tason nostaminen edellyttää T&K-toimintaan kohdistetun rahoituksen lisäämistä korkeakouluille, mutta se edellyttää myös riittävää perusrahoitusta korkeakouluille.

Huomionarvoista on, että T&K-toiminnan kasvaessa tarvitaan lisää tekijöitä ja tohtorikoulutuksen tarve kasvaa. Tohtorikoulutuksen uusia käytäntöjä kokeillaan uudessa pilotissa, mutta se ei yksin riitä. Suunnitelmassa tunnistetaan, että ammattikorkeakoulut tekevät alueen elinkeinorakennetta ja toimintaa uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa sekä kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ja luovat niihin edellytyksiä. Lisää osaajia voitaisiin saada lisäämällä tohtorikoulutus ammattikorkeakouluihin. Tämä toisi uudenlaista tohtorio osaamista, joka vastaa paremmin työelämän tarpeisiin. Suunnitelman mukaan Suomalaiset yritykset

työllistävät verrattain vähän tohtoreita ja maistereita. Tämänkin tilanteen parantamiseksi olisi hyvä hyödyntää entistä paremmin ammattikorkeakouluja.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

Ei lausuttavaa.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

Ei lausuttavaa.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Ei lausuttavaa.

Huomiot muihin suunnitelman osiin

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Ei lausuttavaa.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Suunnitelmassa kuvataan, että TKI-politiikan tavoitteita tuetaan koulutuspoliittisilla toimilla, kuten nostamalla osaamistasoa yleisesti ja erityisesti korkeakoulutettujen osuutta nuorten ikäluokassa. SAMOK huomauttaa, ettei koulutustason nostaminen tarkoita automaattisesti osaamistason nousua. Koulutukseen on panostettava riittävin resurssein, jotta myös jatkossa korkeakouluista valmistuu osaavia henkilöitä. Kehittyneissä ja kehittyvissä maissa investoidaan vahvasti koulutukseen, koska osaaminen on keskeinen tekijä tuottavuuden kasvussa ja teknologisen kehityksen hyödyntämisessä. Osaajapula heikentää mahdollisuuksia tehdä TKI-toimintaa järjestelmän kaikissa osissa. Tuottavuuden kasvu ja innovaatioiden syntyminen vaativat osaavia ihmisiä oikeisiin tehtäviin.

Helsingissä 27.5.2024

Lauri Kujala
Puheenjohtaja

Vellu Taskila
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Johanna Fonsell
Koulutuspolitiikan asiantuntija
johanna.fonsell@samok.fi
050 389 1014